

יום הזיכרון לרצה ראש הממשלה יצחק רבין

אסופת תפילות, קטעי קריאה, מקורות לימוד ושירים

פרקי לימוד

הַלֵּל וְשִׁמְאֵי קִבְּלוּ מִקֶּהָם. הַלֵּל אֹמְרִי: הֲגַי מִתְּלַמְּיָדָיו שָׁל אֶהְרֹן, אֹהֲבֵי שְׁלוֹם וְרוֹדְפֵי שְׁלוֹם, אֹהֲבֵי הַבְּרִיּוֹת וּמְקַרְבְּנֵי לַתּוֹרָה.

מסכת אבות פרק א, משנה יב

אמר רבי אבא אמר שמואל: שלוש שנים נחלקו בית שמאי ובית הלל, הללו אומרים הלכה כמותנו והללו אומרים הלכה כמותנו. יצאה בת קול ואמרה: אלו ואלו דברי אלהים חיים הן, והלכה כבית הלל. וכי מאחר שאלו ואלו דברי אלהים חיים, מפני מה זכו בית הלל לקבוע הלכה כמותן? מפני שנזוהו ועלובין היו, ושזוהו דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן.

תלמוד בבלי, מסכת עירובין, י"ג ע"ב

צלם האדם וקדושת חיו

לפיכך נברא אדם יחידי בעולם ללמד שכל המאבד נפש אחת מן העולם מעלין עליו כאילו איבד עולם מלא, וכל המקיים נפש אחת בעולם מעלין עליו כאילו קיים עולם מלא. הרי כל באי עולם בצורת אדם הראשון הם נבראים, ואין פני כל אחד מהן דומין לפני חברו, לפיכך כל אחד ואחד יכול לומר בשבילי נברא העולם.

רמב"ם, משנה תורה, הלכות סנהדרין פרק יב

אסור ליראת שמים שתדחק את המוסר הטבעי של האדם, כי אז אינה עוד יראת שמים טהורה. סימן ליראת שמים טהורה הוא כשהמוסר הטבעי הנוטע בטבע הישר של האדם, הולך ועולה על פיה במעלות יותר גבוהות ממה שהוא עומד מבעדה. אבל אם תצויר יראת שמים בתכונה כזאת שבלא השפעתה על החיים היו החיים נוטים לפעול טוב, ולהוציא אל הפועל דברים מועילים לפרט ולכלל ועל פי השפעתה מתמעט כח הפועל ההוא יראת שמים כזאת היא יראה פסולה.

הרב אברהם יצחק הכהן קוק

יום הזיכרון הממלכתי לרצה יצחק רבין יקבע כיום תענית בלוח העברי והישראלי. ביום זה ימנעו חברי מועצת הרבנים המתקדמים וקהילות היהדות הרפורמית מעריכת טקסי נישואין ואירועי שמחה. במהלך היום ולקראתו יערכו מעמדי תפילה וזכור, תוך הדגשת לקחי הרצח והמאורעות שקדמו לו.

מתוך החלטת מועצת הרבנים המתקדמים בישראל בעניין יום הזיכרון ליצחק רבין

פרקי יזכור

בראשית התפילה / הטקס / המעמד ניתן להדליק נר זיכרון

יזכור

יזכור אלוהים את נשמת יצחק בן רוזה ונחמיה רבין, מנהיג ומצביא; מדינאי חולם ומגשים, אשר נקטף בכדורי מרצח בן עמנו.

נזכור את הרעות אשר ליוותה את דמותו, דמות החייל והמפקד, שר צבאות ישראל.

נזכור את הלוחם אשר ייחל ליום בו יוכל עמו לכתת את חרבו למזמרה, לשבת תחת גפנו ותאנתו באין מחריד, וליהנות מפרות התקומה והשלום.

נזכור את המנהיג והמדינאי אשר הקדיש חייו לעם ישראל ומדינתו ונרצח בעת שירותו.

יזכור עם ישראל את ראש ממשלת ישראל, רב אלוף יצחק רבין, זכרו לברכה, וינצור את דבר הירצחו. ישכיל ישראל ויתאבל על חזון ומעש אשר חדלו, ויהי זכר האיש אות ומופת, וזכר הרצחו-לקח לדורות.

הרב יהורם מזור

לא לסתום הגולל באנו. באנו להצדיע לך, יצחק, הצדעה מפורשת למה שהיית: לוחם עז, שהנחיל ניצחונות לעמו. חולם גדול, שיצר מציאות חדשה באזרחנו....

יצחק הצעיר שבאלופי ישראל ויצחק הגדול שבמפלסי נתיבות השלום, פתע הליכתך האיר את שפע דרכך. לא דמית לאיש וגם לא רצית לחקות איש. חלקך לא היה עם ה"עליזים ועם המרונבנים". היית תובע גדול, קודם כל מעצמך ועל כן מזולתך. לא התפייסת עם מחדלים, ולא נבהלת משיאים. ידעת כל פרט וראית את התמונה כולה, והפרטים הוצבו על ירך למהלך גדול, והיו להכרעה רבת.

מתוך הספדו של נשיא המדינה שמעון פרס לרה"מ רבין

הָבֵל צַח הָיָה וְצִמְרִי
 וּכְאֵילוֹ עֵנוּ,
 פְּאֶחְרוֹן הַגְּדִיִּים הֶרְכִּים,
 וּמִתְלַתֵּל בְּעֵשֶׂן הַמִּנְחָה שֶׁשָּׁלַח
 אֶל אֶפְרַי אֲדוֹנָיו.
 קִוּ יִשְׂרָאֵל הָיָה : פְּסָפִין.

דן פניס

סליחה ליי"ב חשוון

אלה אזכרה ונפשי עלי תזעק
 עד גרוני נחנק וקולי נשנק
 בעת כבודנו עד דק נשחק
 וצלם אנוש מנו נמחק

כי איש יהודי רצח את יצחק

...

זכור אל תשכח ואל תשקוט אל
 שנאת חינום אשר החריבה אריאל
 איך נרמס כבודנו ביד מגאל
 אשר שם ישראל וכבודך חילל

בהריגת ראש ממשלת ישראל

אשר יובל, פיוט סליחות ליום הזיכרון לרצח יצחק רבין

האלימות היא כרסום יסוד הדמוקרטיה יש לגנות אותה, להוקיע אותה, לבודד אותה. זו לא דרכה של מדינת ישראל

יצחק רבין, מתוך הנאום האחרון בעצרת בכיכר מלכי ישראל, 4 בנובמבר 1995

פרקי תפילה

אֵל מְלֵא רַחֲמִים, שׁוֹכֵן בְּמְרוֹמִים. הַמְצִיא מְנוּחָה נְכוֹנָה תַּחַת כְּנָפֵי
 הַשְּׁכִינָה, בְּמַעֲלוֹת קְדוֹשִׁים וְטְהוֹרִים, כְּזֶהר הַרְקִיעַ מְזִהֲרִים,

לנשמת ראש ממשלת ישראל, רב אלוף יצחק רבין בן רוזה ונחמיה,
 שנרצח בידי מתנקש בן עוולה מבני עמנו.

אָנָּה בְּעַל הַרְחָמִים הַסְתִּירָהוּ בְּסִתְרָךְ כְּנָפֶיךָ לְעוֹלָמִים, וְצָרוּר בְּצָרוֹר
 הַחַיִּים אֶת נַשְׁמָתוֹ יי הוא נִחַלְתוֹ, וַיִּנּוּחַ בְּשָׁלוֹם עַל מִשְׁכְּבוֹ. וְנֹאמַר:
 אָמֵן:

...

מִזְמוֹר לְדָוִד: יי מִי יִגְוֵר בְּאֶהָלֶיךָ מִי יִשְׁכֹּן בְּהַר קְדוֹשְׁךָ: הוֹלֵךְ תָּמִים
 וּפְעֵל צְדָק וְדָבָר יִקְרָא בְּלִבּוֹ: לֹא רָגַל עַל לְשׁוֹנוֹ לֹא עָשָׂה לְרֵעֵהוּ רָעָה
 וְחָרְפָה לֹא נָשָׂא עַל קַרְבּוֹ: נִבְּזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס וְאֶת יְרֵאָה יִהְיֶה יִכְבֵּד
 נִשְׁבַּע לְהִרְעֵ וְלֹא יִמִּיר: כִּסְפוֹ לֹא נָתַן בְּנִשְׁוֹר וְשִׁחַד עַל נֶקִי לֹא לָקַח
 עֵשָׂה אֵלָה לֹא יִמוֹט לְעוֹלָם:

מזמור תהילים טו

ריבוננו של עולם, אדון השלום, זכני להיות איש שלום באמת,
 שאזכה להיות אוהב שלום ורודף שלום תמיד באמת ובלב שלם,
 ולא אחזיק במחלוקת כלל לעולם. ואזכה לדון כל אדם לכף
 זכות ולעשות לו כל הטובות. ותהיה בעזרי שאהיה נזהר בזהירות
 גדולה שלא לבייש ולחרף פני חברי ולא שום אדם בעולם.

רבי נחמן מברסלב

פרקי חשבון נפש

"יש שם ימים שכל ישראל מתענים בהם מפני הצרות שאירעו
 בהן כדי לעורר הלבבות ולפתוח דרכי התשובה. ויהיה זה
 זיכרון למעשינו הרעים ומעשה אבותינו שהיה כמעשינו עתה,
 עד שגרם להם ולנו אותן הצרות. שבזיכרון דברים אלו נשוב
 להיטיב שנאמר: "והתודו את עוונם ואת עוון אבותם..."

רמב"ם, משנה תורה,
 הלכות תענית, ה

אני מתבייש

אני מתבייש כי טעיתי לחשוב, שאנו שונים ואחרים מן הסובב
 באזורנו הסוער והאליים. למדתי באחת ובדרך נוראה, שאנו
 חלק בלתי נפרד (ועוד איך) מן המזרח התיכון המטורף,
 המגרף, המחלל והמנתף את מנהיגיו ובסוף גם רוצח אותם.

אני מתבייש שלחצתי את ידו של לוחם שלום אציל, שחלם
 על אימהות המזקינות עם בניהן ונכדיהן, חלם על אבות
 המלווים את בניהם לחופה. וכשראיתי את תמונותיו בכיכרות
 פעם בכאפיה ופעם במדי גסטאפו, לא רציתי ולא זעקתי
 והחרדתי ארץ ושמים, כדי להתריע ולהזהיר שזו דרך שאין
 ממנה חזרה. דרך אל האבדן והתהום, בה נשמע קול ההיגיון
 בקול אבק שריפה וירי.

אני מתבייש מזכרו של אבי, שחינך אותי ואת אחיי לסובלנות,
 ואהבת הזולת, וכיבוד מאוויו תהא דעתו אשר תהיה.

אני מתבייש מבני שעמד ליד ארונו ברחבת הכנסת ובכה, ובכה
 ואין לי, וכבר לא יהיה לי לעולם שום הסבר להר הפרחים
 שנערם על מה שהיה פעם ראש ממשלת ישראל. והעם, וכל
 העם הולך וסובב אותנו, בדומיה, בתדהמה ובאהבה מבוהלת.

אני מתבייש בדור שלי, דור מפואר שהיו בו פלמ"ח ופל"ם
 ומחרות, ושירות, והקמת מדינה והבאת עולים, ושחרור
 ירושלים, והתהוות של עם חזק ויפה וגאה, אבל, יחד עם זאת, לרוע
 המזל גם עם מכוער, ורע ומחולק, הנלחם את מלחמת גוג ומגוג
 משלו, עליה אמר הכתוב "ייתי ולא יחמינה" (שתבוא ולא אהיה
 כדי לראותה). חבל שבאה וחבל שנתרתי כדי לראות ולבכות.

יהורם גאון

פרקי שלום ותקווה

תפילה לשלום מדינת ישראל

צור ישׂראל וגוֹאֲלוּ. בָּרוּךְ נָא אֶת מְדִינַת יִשְׂרָאֵל, רְאשִׁית צְמִיחַת גְּאֻלְתָּנוּ. הֲגֵן עֲלֶיךָ בְּרַב חֲסָדֶךָ, וּפְרֹשׂ עֲלֶיךָ סֶפֶת שְׁלוֹמֶךָ. שְׁלַח אוֹרָךְ וְאַמְתָּךְ לְרִאשֵׁיךָ, לְשׁוֹפְטֵיךָ וּלְנִבְחָרֶיךָ, וּתְקַנֵּם בְּעֶצֶה טוֹבָה מִלְפָּנֶיךָ, לְמַעַן יִלְכוּ בְּדֶרֶךְ הַצְּדָקָה, הַחֹפֵשׂ וְהַיֹּשֵׁר. חֲזַק יְדֵי מִגְפֵי אֶרֶץ קְדֻשְׁנִי, וְהִנְחִילֵם יְשׁוּעָה וְחַיִּים.

וּנְתַתְּ שְׁלוֹם בְּאַרְצְךָ, וְשִׁמַּחַת עוֹלָם לְיוֹשְׁבֵיהָ. פָּקֵד נָא לְבַרְכָּה אֶת אֲחֵינוּ בֵּית יִשְׂרָאֵל בְּכָל-אַרְצוֹת פְּזוּרֵיהֶם. טַע בְּלִבְּךָ אֱהָבַת צִיּוֹן וְיָמֵי בְּהֶם מִפְּלַע עֲמַנּוּ יְהִי אֱלֹהֶיךָ עִמּוֹ וְיַעַל לִירוּשָׁלַיִם עִירְךָ, אֲשֶׁר נִקְרָא שְׁמֶךָ עֲלֶיךָ. הֲאֵצֶל מְרוֹחֶךָ עַל כָּל יוֹשְׁבֵי אֶרְצָנוּ. הִסֵּר מִקְרָבֵנוּ שְׂנְאָה וְאַיְבָה, קִנְיָה וְרִשְׁעוֹת.

וְטַע בְּלִבְּנוּ אֱהָבָה וְאַחְוָה, שְׁלוֹם וְרַעוּת. וְקַיֵּם בְּמִהְרָה חֲזוֹן נְבֻאָה: "לֹא יֵשֵׁא גּוֹי אֶל גּוֹי חָרָב, וְלֹא יִלְמְדוּ עוֹד מִלְחָמָה": וְנֹאמַר: אָמֵן.

אני מספר אישי שלוש-אפס-ארבע-שלוש, רב אלוף במילואים, יצחק רבין, חיל בצבא הגנה לישראל וחיל בצבא השלום, אני ששלחתי גיסות אל האש וחילים אל מותם, אומר לכם:.... אנו יוצאים היום למלחמה שאין בה הרוגים ופצועים, ולא דם ולא סבל, וזו המלחמה היחידה שתענוג להשתתף בה, המלחמה על השלום..... בספר הספרים שלנו נזכר השלום על צרופיו השונים, מאתים שלושים ושבע פעמים. מספר זה שאנו שואבים ממנו את ערכינו וכוחינו, מספר ירמיהו, אצטט מהקינה על רחל אמנו: "מנעי קולך מבכי ועיניך מדמעה כי יש שכר לפעולתך, נאום יי". לא נחדל לבכות על ההולכים, אבל אנו חשים שיש שכר לפעולתנו, כדבר הנביא.

יצחק רבין, מתוך נאום בפני הקונגרס האמריקאי לרגל חתימת השלום עם ירדן

מי האיש הקפץ חיים אהב ימים לראות טוב. נצח לשונך מרע ושפתיה מנצח מרמה. סור מרע ועשה טוב בגיש שלום ורדפה. תהלים לד יג-טו

פרקי שירה

שיר לשלום

מילים: יענקלה רוטבליט
לחן: יאיר רוזנבלום

תנו לשמש לעלות
לבוקר להאיר,
הזכה שבתפילות
אותנו לא תחזיר.

מי אשר כבה נרו
ובעפר נטמן,
בכי מר לא יעירו
לא יחזירו לכאן.

איש אותנו לא ישיב
מבור תחתית אפל,
כאן לא יועילו
לא שמחת הניצחון
ולא שירי הלל.

לכן, רק שירו שיר לשלום
אל תלחשו תפילה
מוטב תשירו שיר לשלום
בצעקה גדולה.

תנו לשמש לחדור
מבעד לפרחים.
אל תביטו לאחור,
הניחו להולכים.

שאו עיניים בתקווה,
לא דרך כוונות
שירו שיר לאהבה
ולא למלחמות.

אל תגידו יום יבוא -
הביאו את היום!
כי לא חלום הוא
ובכל הכיכרות
הריעו לשלום!

כתונת פסים

מילים: מאיר אריאל
לחן: ארקדי דוכין

לפני כמה וכמה שנות אלף
נפרדנו אני ואחי
הוא לכיוון של הקרירים
האלה
אני לדרום מזרחי
יובלות על יובלות לא
התראנו
ופתאום נפגשנו כאן
לא הכרנו כל כך השתננו
טוב שהשארנו סימן

מה הם עשו לך אתה בכלל
לא דומה לי
בבכי צחק לי אחי
אתה לא נראה כל כך ישראלי
בטח שלא תנכ"י

כן, כל הצבעים עוד יזהירו
לכל הצדדים בעולם
לראות כולם את כולם.
וכל הצדדים עוד יכירו
בגוונים השונים את עצמם
ויותר הצבעים לא יסתירו
אדם מאדם דם מדם.

מי שמדבר צחקתי בכיתי
למראה החיזור של אחי
למבטא המוזר שלו ביטא
ביטא זה יותר תנכ"י?
הו כתונת פסים שלי כל פס
בי נוגע

כל פס רוצה לקלף לי את
העור
הו פסים פסים פסים שלי
אני לא אשתגע
רק אתן לגוונים מעט אור

לכן, רק שירו שיר לשלום... כן, כל הצבעים עוד יזהירו...

שלום, חבר.

אין לי ארץ אחרת

מילים: אהוד מנור
לחן: קורין אלאל

אין לי ארץ אחרת
גם אם אדמתי בוערת
רק מילה בעברית חודרת
אל עורקיי, אל נשמתיי
בגוף כואב, בלב רעב
כאן הוא ביתי

לא אשתוק, כי ארצי
שינתה את פניה
לא אוותר לה,
להזכיר לה,
ואשיר כאן באוזניה
עד שתפקח את עיניה

אין לי ארץ אחרת
גם אם אדמתי בוערת
רק מילה בעברית חודרת
אל עורקיי, אל נשמתיי
בגוף כואב, בלב רעב
כאן הוא ביתי

לא אשתוק, כי ארצי
שינתה את פניה
לא אוותר לה,
להזכיר לה,
ואשיר כאן באוזניה
עד שתפקח את עיניה

אין לי ארץ אחרת
עד שתחדש ימיה
עד שתפקח את עיניה

התנועה הרפורמית
יהדות מתקדמת בישראל
www.reform.org.il

במקביל לאסופה זו, אנו מזמינים אתכם לגלוש לאתר החגים והמועדים באתר למצוא מקורות וטקסים, מאמרים ומערכי חינוך.

www.hagim.org.il

שיר הרעות

מילים: חיים גורי
לחן: סשה ארגוב

על הנגב יורד ליל הסתיו
ומצית כוכבים חרש חרש
עת הרוח עובר על הסף
עננים מהלכים על הדרך.

כבר שנה לא הרגשנו כמעט
איך עברו הזמנים בשדותינו
כבר שנה ונותרנו מעט
מה רבים שאינם כבר בינינו.

אך נזכור את כולם
את יפי הבלורית והתואר
כי רעות שכזאת לעולם
לא תיתן את ליבנו לשכוח
אהבה מקודשת בדם
את תשובי בינינו לפרוח.

הרעות נשאנוך בלי מילים
אפורה עקשנית ושוקת
מלילות האימה הגדולים
את נותרת בהירה ודולקת.

הרעות כנערייך כולם
שוב בשמך נחייך ונלכה
כי רעים שנפלו על חרבם
את חייך הותירו לזכר.

ונזכור את כולם...

אני ואתה

מילים: אריק איינשטיין
לחן: מיקי גבריאלוב

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את
העולם.

אני ואתה ננסה מהתחלה,
יהיה לנו רע, אין דבר זה לא
נורא,
אמרו את זה קודם לפני,
זה לא משנה - אני ואתה נשנה
את העולם.

אני ואתה נשנה את העולם,
אני ואתה אז יבואו כבר כולם,
אמרו את זה קודם לפני,
לא משנה - אני ואתה נשנה את
העולם.

רקמה אנושית אחת

מילים ולחן: מוטי המר

כשמות, משהו ממני, משהו
ממני ימות בך, ימות בך.

כשתמות, משהו ממך בי, משהו
ממך בי ימות איתך, ימות איתך.

כי כולנו, כן כולנו
כולנו רקמה אנושית אחת חיה
ואם אחד מאיתנו
הולך מעמנו
משהו מת בנו -
ומשהו, נשאר איתו

אם נדע, איך להרגיע, איך
להרגיע את האיבה, אם רק נדע.

אם נדע, אם נדע להשקיט את
זעמנו (אם נדע להשקיט)
על אף עלבוננו, לומר סליחה.
אם נדע להתחיל מהתחלה.

כי כולנו...

הלוואי

מילים: אהוד מנור
לחן: בועז שרעבי

הלוואי ומענן תרד עלינו קשת
הלוואי שלעולם הזה יש תקנה...

הלוואי ויום יצמח מתוך סופה גועשת
הלוואי ולא תאבד לעד המתנה
הלוואי שהמדבר יצמיח עשב דשא
הלוואי ועוד נשב בצל התאנה.

הלוואי שלא נכאב ואיש אחיו יאהב
הלוואי ויפתחו שוב שערי גן עדן
הלוואי ויתמזגו מזרח ומערב
הלוואי הלוואי ונחדש ימינו כאן כקדם.

הלוואי ולא ישא עוד גוי אל גוי חרב
הלוואי ולא ננטוש את דרך התקווה
הלוואי והאדם יהיה רחום עד ערב
הלוואי שיש סיכוי אחד לאהבה.

הלוואי שלא נכאב..